

Õiguskantsler

Heiki Hepner
Riigikogu
heiki.hepner@riigikogu.ee

Teie 20.09.2022

Meie 28.09.2022 nr 10-1/221348/2205036

Kohaliku omavalitsuse planeerimisautonoomia piiramine maapõueseadusega

Austatud härra Hepner

Küsisite, kas põhiseadusega on kooskõlas, et maapõueseaduse järgi võib maavara kaevandamiseks loa anda ka üldplaneeringut arvestamata ja sellega kasvõi vastuollu minnes.

Tänan Teid küsimuse eest.

Riigikohtu praktikat arvesse võttes tuleb öelda, et kohaliku omavalitsuse planeerimisautonoomia piiramine maapõueseadusega on põhiseadusega kooskõlas (vt nt RKPJKo 20.05.2020, [5-20-2](#), punktid 34, 36 jj, sh punktis 16 viidatud otsused; õiguskantsleri 17.03.2020 [arvamus](#)).

Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 154 lõike 1 järgi tuleb kohaliku elu küsimusi lahendades järgida seadusi. Seega seadusega võib kohaliku omavalitsuse planeerimisautonoomiat piirata. Vastupidine tähendaks, et mõne riigielu jaoks olulise küsimuse lahendamine võib kohaliku omavalitsuse vastuseisu tõttu võimatuks osutada – see oleks vastuolus unitaariigi põhimõttega (PS § 2).

Maavarad on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult (PS § 5). Maavara säästliku kasutamise nõue tähendab ühtlasi seda, et selle kasutusele võtmine ehk kaevandamine peab olema võimalik. Maapõueseaduse järgi kuulub maavara riigile ning sellega seonduva korraldamine on riigi pädevuses. Riik peab põhiseaduse järgi tagama, et kohalik omavalitsus ei muudaks planeeringuid kehtestades maavara kasutusele võtmist ülemäära kulukaks või võimatuks.

Niisiis tuleb üldplaneeringu koostamisel arvestada kohaliku omavalitsuse territooriumil asuva maavaraga ja riigi huviga see maavara kunagi kasutusele võtta ([maapõueseaduse](#) (MaaPS) §-d 14 ja 15). Seega saab riik sundida kohalikku omavalitsust planeeringut sisustama riigi huve arvestavalt – see on kooskõlas ka planeerimisseaduse § 10 lõikes 3 sätestatud huvide tasakaalustamise ja lõimimise põhimõttega. Isegi kui üldplaneeringus on sätestatud tingimusi, mis ei võimalda maavara kaevandamist, ei saa need tingimused takistada kaevandamisloa andmist, kui selleks on ülekaalukas riigi huvi (MaaPS § 55 lg 4).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Ago Pelisaar 693 8407
Ago.Pelisaar@oiguskantsler.ee

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee